

invloed toeschrijft. B. Ik heb dadelijk, daar de geheele kerkeraad bij missive aan het Bestuur zig heeft afgescheiden, ons Kl. Bestuur zig als kerkeraad laten constitueren, en zoo straks gaat de brief aan kerkvoogden en notabelen af, die, och ja, de stroom wel zullen volgen, het Bestuur wordt dus tevens notabelen, indien de gemeente tot 150 daalt.

„Te Almkerk hebben zich reeds 300 afgescheiden, doch het is slechts een begin, al de aanzienlijken houden zich goed en daar heb ik mij niet vergist omtrent de kern die overblijft. Te Veen zullen wel enkele goeden blijven, maar dit getal kan niet groot zijn, indien de elkander bevestigende geruchten waar zijn. De Godsdienst oefeningen zijn op kleinigheden na ongestoord gebleven, en het hoofdbezwaar aanvankelijk uit den weg geruimd. Ik zal nader van alles successievelijk U.E. informeren.

„Dank voor de kennisgeving van het Kon. Besluit van 11 Dec. [waarbij het verzoek, om vrijheid van Godsdienst oefening, der Afgescheidenen van Sprang, Dussen, Genderen en Sleenwijk werd afgewezen. B.], ik heb dezelve dadelijk aan al de predikanten verzonden, met aanschrijving om ze van de predikstoel af te lezen, zooals ik gisterenavond heb gedaan”.

Die aankondigingen dienen natuurlijk om aspirant-afgescheidenen vrees in te boezemen, en daartoe waren de inkwartieringen o.a. ook bestemd.

„Dwang”, zoo schreef de Scriba eens, „is geheel strijdig met het beginsel der Hervormde Kerk”, maar deze kerk heeft dan wel veel tegen hare beginselen gezondigd.

Hoewel ook Burgemeester Duyser van Almkerk vóór 6 Dec. geen militie wenschte, daar „de maatregelen van de Marechaussée wel voldoende zullen zijn”, en hoewel hij in die verwachting niet is teleurgesteld, schrijft deze vriend van Pape op 7 Dec. aan den Gouverneur, die zelf niet veel voor deze maatregelen voelt:

„Niettegenstaande de godsdienst oefening gisteren namiddag door den predikant van Werkendam... bij de tegenwoordigheid van het wapen der Marechaussée... zonder eenige stoornis heeft plaats gehad, hebben in deze zoo mede in de naburige gemeente Emmikhoven gisteren onderscheidene zamenscholingen of samenkomsten onder den naam van oefeningen plaats gehad, waarvan er eene, welke gehouden is in deze gemeente door de Marechaussée in mijn tegenwoordigheid de menigte herhaalde reizen verzocht te hebben van uiten te gaan, 'twelk door hen dan ook is geschiedt.

Daar het te vreezen, ja zeer waarschijnlijk is dat zoodanige bijeenkomsten, strijdig tegen de wetten, alhier bij voortdurend, niet alleen in de week, maar vooral op de Zondagen verder zullen plaats hebben, en door mij niet zonder militaire magt niet kunnen belet worden, — vraagt hij „Militie”, en wel „Infanteristen... om des te beter in de gelegenheid te zijn, om de inkwartiering beter aan het oogmerk te kunnen doen beantwoorden”. Cavallerie verspreid huisvesten gaf meer bezwaar.

Ook het Class. Best. heeft 1 Dec. bij den Gouverneur op het zenden van militairen aangedrongen, met het oog op (spatieering van den scriba) „de gevaarlijke geestdrijvende spanning welke bijzonder te Almkerk en Emmikhoven heerscht, waardoor verstoring der Herv. Godsdienst oefeningen dreigt”.

En hoewel de feiten deze hetze logenstraffen, schrijft de Gouverneur 10 Dec. aan den Koning: „dat bijzonder te Almkerk en Emmikhoven eene gevaarlijke geestdrijvende spanning heerscht” (Pape's eigen woorden) en verzoekt er militie heen te zenden.

Deze infanteristen arriveeren de 16e Dec. '35. Ze bleven, steeds vernieuwd, een half jaar, en na een tijd van rust werden daarna opnieuw troepen naar Almkerk gezonden. Bij die tweede inkwartieringen hadden de Afgescheidenen meer te lijden dan bij de eerste.

Ook Veen krijgt soldaten, en de Gouverneur een hartelijk bedankje... van Pape natuurlijk (3 Jan.).

„Het Klassikaal Bestuur van Heusden acht zich verplicht bij deze aan Uwe Excellentie een levendige dank te betuigen voor de genomen maatregelen” etc.

Dit schrijven beoogt meteen om den Gouverneur in 'tharnas te jagen tegen burgemeester Den Dekker van Emmikhoven, die de Afgescheidenen beschermt, waarbij Pape brutaal eigen bedoeling den Gouverneur aanwrijft:

„Het Klassikaal Bestuur wenscht van harte dat ook de burgemeester van Veen, en vooral die van Emmikhoven, het loffelijk voorbeeld zullen volgen van hun Ed. Ambtgenoot den Heer Duyser, burgemeester te Almkerk, met aan de intentie van Uwe Excellentie [wij spatieren B.] mannelijk en oprechtelijk te beantwoorden, en alzoo het hunne bij te dragen tot stuiting van alle woelingen en tot weering van alle ongeoorloofde samenkomsten”.

W.

K. B.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Vruchten van Tambaram.

III.

Het centrale thema.

Het centrale thema van de conferentie te Tambaram was: de kerk.

Er waren er wel te Tambaram, zooals b.v. Stanley Jones, die liever over „het Koninkrijk Gods” hadden gesproken dan over de kerk, en die van oordeel waren, dat de kerk ten koste van het Koninkrijk Gods in het middelpunt der besprekingen werd geplaatst.¹⁾ Maar de conferentie heeft bewust de kerk als het centrale thema gesteld en gehandhaafd.

In 16 afzonderlijke secties werd dit thema van verschillende kanten nader bekeken: 1. het geloof waardoor de kerk leeft; 2. wezen en taak van de kerk; 3. haar taak om het Evangelie te prediken; 4. kerkelijke zending; 5. het getuigenis van de kerk met betrekking tot de niet-christelijke godsdiensten; 6. de methode der prediking; 7. het innerlijke leven der kerk; 8. de inheemsche predikanten; 9. onderwijs en medische dienst; 10. plaats en taak van den zendeling in de toekomst; 11. de christelijke pers; 12. de economische basis van de kerk; 13. de kerk in verband met de veranderende sociale en economische omstandigheden; 14. de kerk in verband met de internationale verhoudingen; 15. kerk en staat; 16. samenwerking en eenheid.

Confrontatie met de wereldvraagstukken van heden.

Zooals u ziet waren dit vrijwel alle actuele vraagstukken, die heel de kerk aangaan. Verschillende van deze onderwerpen werden dan ook op de internationale kerkelijke conferenties te Oxford en Edinburgh reeds besproken.

Te Tambaram heeft de Zending zich geconfronteerd met de wereldvraagstukken van heden. De Zending staat niet los van de wereld, maar staat er midden in.

Feitelijk is hier sprake van een wisselwerking van problemen, want het is niet zoo, dat de zending zich eerst in 1933 (Tambaram) is gaan bezinnen op vraagstukken, waarmee de kerken in de zedende landen zich tevoren reeds hadden beziggehouden (Oxford, Edinburgh). Maar we moeten het zó zien: Nu de tegenstellingen in de wereld tusschen het Koninkrijk Gods en het Koninkrijk der wereld zich toespitsen, komen de vraagstukken, die de zending, arbeidende op de frontlinie van het Koninkrijk Gods, reeds vanaf het einde der vorige eeuw onder oogen had gezien, ook in het bereik van de kerken in het vaderland, en omgekeerd noodzakende de groote veranderingen in de geestelijke constellatie der Westersche wereld de zending weer allerlei vraagstukken opnieuw te bezien tegen den achtergrond van deze veranderende wereldsituatie.

Zoo is het niet te verwonderen, dat de golfslag van de geestelijke wereldbewegingen van dezen tijd hoorbaar is in de verslagen en besluiten van de Conferentie te Tambaram. En wie een indruk wil ontvangen van de groote geestelijke conflicten in de wereld van heden en van de taak der kerk in den geestelijken en zedelijken chaos van dezen tijd, leze de boeken van Paton en Kraemer, ter voorbereiding van Tambaram geschreven, en verdiepe zich in de rapporten van deze wereldzendingconferentie.

Meer dan ooit te voren zijn hier uit vele kerken en van alle zendingsterreinen der wereld talloze berichten, vragen en noden bijeengebracht en is een poging gedaan deze vragen gemeenschappelijk te beantwoorden in het licht van Gods Woord. Zoo is in de rapporten van Tambaram een schat van gegevens verzameld, die ongetwijfeld in de komende jaren van zendingspreek en zendingstudie van groote beteekenis zullen blijken te zijn, niet het minst vóór de inheemsche kerken op het zendingsveld, waarschijnlijk nog meer dan met de rapporten van Edinburgh 1910 en Jeruzalem 1928 het geval is geweest.

Deze rapporten mogen dan ook zeker gerekend worden tot de meest belangrijke vruchten, die Tambaram voor de wereldzending heeft opgeleverd.

Terug tot den Bijbel.

Hoe meer men deze geschriften bestudeert, hoe meer men wordt uitgedreven naar God. Die deze wereld regeert en leidt, en naar Zijn Woord, dat staat als een rots temidden der woedende baren.

„Tot de Wet en tot de Getuigenis! Zoo ze niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat ze geen dageraad zullen hebben”. Dit woord van Jesaja klinkt door tot in het hart van iederen geloovige, die zich met de wereldvraagstukken van heden bezighoudt. En het stemt ons tot groote dankbaarheid jegens God, dat deze toon ons ook tegenklinkt bij het lezen van de rapporten van Tambaram.

Ook dit is een „vrucht”, die voor de geheele wereldzending van groote beteekenis kan zijn.

De nadruk, die b.v. in het rapport van Sectie I op de beteekenis van Gods Woord wordt gelegd, is onmiskenbaar en van te grooter waarde, omdat dit rapport min of meer als de grondslag van de toekomstige actie van den Internationalen Zendingraad kan worden beschouwd. Na eerst den nood en de verwarring in de wereld van dezen tijd te hebben geschetst, wijst het rapport op het verlossende en herscheppende werken Gods door de zending van Zijn Zoon Jezus Christus. Die de zonde der wereld wegdroeg en het Koninkrijk Gods in beginsel op aarde herstelde. En dan eindigt dit gedeelte van het rapport, dat als opschrift „het hart van het Evangelie” draagt, met deze woorden (p. 18): „Zal de kerk dit haar geloof in zijn geheel eenig karakter en genoegzaamheid en kracht weer bezitten, dan zal één onmisbare zaak vooral in dezen tijd met bijzondere nadruk naar voren moeten worden geschreven, n.l. dat de kerk bij den voortduur haar levensvoedsel betreft uit den Bijbel. Om die reden roepen we alle Christenen vrijmoedig op tot een dieper en consequenter bestudeering van den Bijbel, die het christelijk geloof de eeuwen door heeft onderwezen en onderhouden. Slechts wanneer de Christenen, in het licht van den Bijbel, met elkander in gebed en overdenking de leiding zoeken van den Heiligen Geest, zullen zij in staat zijn hun roeping te vervullen temidden van de verwarring en het ongelof van dezen tijd”.

Wanneer in de tweede sectie gehandeld wordt over het wezen van de kerk, belijdt het rapport in bijbelsche en klassiek-confessioneele bewoordingen de kerk als het „Lichaam van Christus” en de gezegende gemeenschap aller geloovigen, de „gemeenschap der heiligen”, gebouwd op het fundament der apostelen en profeten” (bl. 26); en sprekende over de taak van de kerk wijst het rapport op Matth. 28:19-20 als locus classicus en verklaart onmiddellijk daarna, dat deze taak in de eerste plaats rust op de plaatselijke kerk (p. 31, zoo ook in de vierde sectie, p. 43): „De kerk en de kerk alleen kan de verantwoordelijkheid dragen van het overbrengen van het Evangelie van het ene geslacht op het andere, van het bewaren van de zuiverheid van het Evangelie, en van het prediken van het Evangelie aan alle creaturen. In de kerk en in de kerk alleen ontvangt de gemeenschap van Gods volk de gaven, die God schenkt aan Zijn kinderen in Woord en Sacrament” (p. 29).

Bij de bespreking van de taak der evangelieprediking wijst het rapport op de groote beteekenis van bijbelcursussen (p. 38).

In de vijfde sectie, die had te spreken over „de kerk in relatie tot de niet-christelijke godsdiensten”, komt deze meer bijbelsche inslag ook heel duidelijk tot uitdrukking. Uitdrukkelijk wordt de meening verworpen (bl. 53, zie ook bl. 25), dat de godsdienstige geschriften der niet-christelijke volken een inleiding zouden vormen op het N. T. en dus de plaats van het O. T. zouden kunnen innemen, zooals vroeger wel werd beweerd.²⁾ Deze uitspraak kwam echter niet tot stand dan na langdurige discussie en nadat het rapport zelfs eerst in zijn geheel was teruggewezen. Ook nu vertoont het rapport hier en daar nog de sporen van zijn eerste lezing en bleef er een groep bestaan, die „openbaringswerkzaamheid Gods in de niet-christelijke godsdiensten” als een voorbereiding voor het geloof in Christus beschouwde. Maar onmiskenbaar is toch het streven het Woord Gods als richtsnoer te gebruiken bij het beoordeelen der verschillende godsdiensten. Op het rapport van deze sectie³⁾ hoop ik later trouwens nog afzonderlijk terug te komen, wanneer de in de pers aangekondigde nieuwe studie van Dr Kraemer met een bespreking van de op zijn boek uitgebrachte critiek, verschenen zal zijn.⁴⁾

Ik wil hier alleen nog wijzen op een uitspraak in het rapport van de 7e sectie (over „het innerlijke leven der kerk”). Een van de „recommandations” van deze sectie luidt: „Wetende, dat wij alleen door de Heilige Schrift God in Zijn openbaring van Zichzelf aan den mensch kennen, en dat deze kennis de basis is van ons geloof en van onzen eeredienst (worship), dringen wij aan op het passend gebruik van schriftuurlijke uitdrukkingen in gebed en dankzegging en op een systematische voorlezing van zorgvuldig uitgekozen schriftgedeelten, zoowel van het Oude als van het N. T., in den openbaren eeredienst, met de bedoeling te geraken tot de kennis van den geheelen Bijbel”. Met het oog daarop dringt het rapport ook ernstig aan op „een nieuw onderzoek van de schatten, die het Oude Testament bevat”, want juist het Oude Testament werd vroeger te veel verwaarloosd of als niet wezenlijk tot Gods Woord behoorend beschouwd. Wel moet „het O. T. gezien worden in het licht van het Nieuwe”, maar het vormt daarop toch „de door God zelf vastgestelde inleiding”. Een meer systematisch, aandachtig, godvruchtig lezen van den Bijbel, zoowel persoonlijk als in het gezin, wordt dringend aanbevolen (bl. 66, zie ook bl. 70 en 76). De Bijbel behoort het richtsnoer te zijn voor het leven en denken van de inheemsche kerken.

Het verwondert dan ook niet, dat de 8e sectie, die o.a. het vraagstuk van de theologische opleiding behandelde, daarbij in de allereerste plaats

wees o kennis als geh 81). En niet mi p. 99).

De 11 voor ch behoelt 109).

Over zelf en ook in 112).

Natu ook kunn geheel het str niet gel van de te belu zonder Interna anderd in een

In d van de opende naar G niet in Bijbel, bronger beste s ferentie ren. He „Mijn z antwo „Spree

Onda uitspra den ing t Christ juichen deze be is voor Wie va verheug leuze: meerde Barthia wij er o duidell op de

Hoe zulk ee daarnar studie Gerefor ook te groote vallen tot een algemeer Meer d elkaar den vo degelijk de rapp groote

Ten : ferentie langrijk van de nauwer Ned. 12 stimul

Een p die hier van dit hopen e ens afz Kar.

1) Men Way” in 2) Men Kraemer voorts mi Het Oude

3) Het het derde van Tam 4) Het of the Fe leiders in Kraemer

5) Men van de l artikel „T het Octolo sions”. Si waarheden menische van ons bijbelsche maar dyna in de pra synoptisch Geest geir gebeurten de Christe up thought Jezus en scheid, Pa lijke theol